

Kansainväliseen siviili-ilmailuun liittyvien laittomien tekojen ehkäisemisestä tehty yleissopimus, ilma-alusten laittoman haltuunoton ehkäisemisestä tehtyä yleissopimusta täydentävä pöytäkirja ja rikoksista ja eräistä muista teoista ilma-aluksissa tehdyn yleissopimuksen muuttamisesta tehty pöytäkirja; voimaansaattaminen

Kansainväliseen siviili-ilmailuun liittyvien laittomien tekojen ehkäisemisestä tehty yleissopimus (Pekingin yleissopimus) ja ilma-alusten laittoman haltuunoton ehkäisemisestä tehtyä yleissopimusta täydentävä pöytäkirja (Pekingin pöytäkirja) tehtiin vuonna 2010 ja eräistä muista teoista ilma-aluksissa tehdyn yleissopimuksen muuttamisesta tehty pöytäkirja (Montrealin pöytäkirja) vuonna 2014.

Sopimuksilla muutetaan Suomea jo sitovia kansainvälisiä sopimuksia. Pekingin ja Montrealin pöytäkirjoilla muutettavat Haagin yleissopimus (SopS 62/1971) ja Tokion yleissopimus (SopS 22/1971) tulivat Suomen osalta voimaan 14.1.1972 ja 1.7.1971. Pekingin yleissopimus puolestaan muuttaa Montrealissa tehtyä yleissopimusta siviili-ilmailun turvallisuuteen kohdistuvien laittomien tekojen ehkäisemisestä uudella konsolidoidulla yleissopimuksella, ja Pekingin yleissopimuksen osapuolten kesken sen määräyksillä on etusija Montrealin yleissopimukseen ja siihen vuonna 1988 tehtyyn lisäpöytäkirjaan nähden. Montrealin yleissopimus tuli Suomen osalta voimaan 13.8.1973 (SopS 56/1973) ja sen lisäpöytäkirja 3.5.1998 (SopS 43/1998).

Muutossopimuksilla pyritään tehostamaan siviili-ilmailun turvallisuutta ja ajantasaistamaan sitä koskevaa kansainvälistä sääntelyä. Pekingin yleissopimuksella ja Pekingin pöytäkirjalla yhdenmukaistetaan sopimusten osapuolten lainsäädännössä kriminalisointeja sekä määräyksiä tuomiovaltaisista valtioista. Myös Montrealin pöytäkirjalla laajennetaan tuomiovaltaisten valtioiden piiriä sekä lisätään Tokion yleissopimukseen lennolla mukana olevaa turvahenkilöä koskevia määräyksiä.

Hallituksen esitys muutossopimusten hyväksymisestä ja laeiksi niiden lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta sekä laiksi rikoslain muuttamisesta annettiin eduskunnalle 26.11.2020 (HE 232/2020 vp). Esitys sisälsi myös ehdotukset Pekingin yleissopimuksen 21 artiklan 4 kohdan a alakohdassa ja Pekingin pöytäkirjan XXII artiklan a kohdassa tarkoitetusta ilmoituksesta, jonka mukaan Suomi ulottaa tuomiovaltansa Pekingin yleissopimuksessa ja Pekingin pöytäkirjalla muutetussa Haagin yleissopimuksessa tarkoitettuihin rikoksiin myös niissä tapauksissa, joissa rikos kohdistuu Suomen kansalaiseen, sekä tapauksiin, joissa rikoksenteijä on kansalaisuudeton henkilö, jonka vakituinen paikka asuinpaikka on Suomen alueella. Esitys sisälsi vastaavasti myös ehdotukset Pekingin yleissopimuksen 21 artiklan 4 kohdan b alakohdassa ja Pekingin pöytäkirjan XXII artiklan b kohdassa tarkoitetusta selityksestä, jonka mukaan Suomi noudattaa niitä rikosoikeutensa periaatteita, jotka koskevat vastuusta vapauttamista perhesuhteiden perusteella, kun sovelletaan Pekingin yleissopimukseen ja Pekingin pöytäkirjalla muutettuun Haagin yleissopimukseen sisältyviä kriminalisointivelvoitteita, jotka koskevat tahallista avustamista rikosvastuun välttämiseksi.

Eduskunta hyväksyi muutossopimukset sekä ilmoitusten ja selitysten antamisen 18.5.2021 (EV 58/2021 vp). Tasavallan presidentti hyväksyi muutossopimukset, päätti ilmoitusten ja selitysten tekemisestä sekä vahvisti lait sopimuksista (534/2021, 535/2021 ja 536/2021) ja rikoslain muuttamisesta 18.6.2021. Laki rikoslain muuttamisesta (537/2021) tuli voimaan 1.7.2021. Suomen liittymis- ja hyväksymiskirjat talletettiin Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön pääsihteerin huostaan 28.6.2021.

Kansainväliseen siviili-ilmailuun liittyvien laittomien tekojen ehkäisemisestä tehty yleissopimus on tullut kansainvälisesti voimaan 1.7.2018, ilma-alusten laittoman haltuunoton ehkäisemisestä tehtyä yleissopimusta täydentävä pöytäkirja 1.1.2018 ja rikoksista ja eräistä muista teoista ilma-aluksissa tehdyn yleissopimuksen muuttamisesta tehty pöytäkirja 1.1.2020. Sopimukset tulevat Suomen osalta voimaan toiseksi seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun Suomi on tallettanut sitoutumiskirjansa kunkin sopimuksen osalta. Näin ollen sopimukset tulevat Suomen osalta voimaan 1.8.2021.

Kansainväliseen siviili-ilmailuun liittyvien laittomien tekojen ehkäisemisestä tehdystä yleissopimuksesta annetun asetusehdotuksen 1 §:n 1 momentissa säädetään, että yleissopimus tulee voimaan 1.8.2021 niin kuin siitä on sovittu. Pykälän toinen momentti sisältää tavanomaisen säännöksen yleissopimuksen kansallisista hyväksymisvaiheista. Asetuksen 2 § sisältää tiedot Suomen antamasta ilmoituksesta ja selityksestä. Asetuksen 3 §:ssä säädetään, että pöytäkirjan muut kuin lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat asetuksena voimassa. Asetuksen 4 § sisältää säännöksen yleissopimuksen voimaansaattamislain voimaantulosta ja 5 § asetuksen voimaantulosäännöksen.

Ilma-alusten laittoman haltuunoton ehkäisemisestä tehtyä yleissopimusta täydentävästä pöytäkirjasta annetun asetusehdotuksen 1 §:n 1 momentissa säädetään, että pöytäkirja tulee voimaan 1.8.2021 niin kuin siitä on sovittu. Pykälän toinen momentti sisältää tavanomaisen säännöksen pöytäkirjan kansallisista hyväksymisvaiheista. Asetuksen 2 § sisältää tiedot Suomen antamasta ilmoituksesta ja selityksestä. Asetuksen 3 §:ssä säädetään, että pöytäkirjan muut kuin lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat asetuksena voimassa. Asetuksen 4 § sisältää säännöksen pöytäkirjan voimaansaattamislain voimaantulosta ja 5 § asetuksen voimaantulosäännöksen.

Rikoksista ja eräistä muista teoista ilma-aluksissa tehdyn yleissopimuksen muuttamisesta tehdystä pöytäkirjasta annetun asetusehdotuksen 1 §:n 1 momentissa säädetään, että pöytäkirja tulee voimaan 1.8.2021 niin kuin siitä on sovittu. Pykälän toinen momentti sisältää tavanomaisen säännöksen pöytäkirjan kansallisista hyväksymisvaiheista. Asetuksen 2 §:ssä säädetään, että pöytäkirjan muut kuin lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat asetuksena voimassa. Asetuksen 3 § sisältää säännöksen pöytäkirjan voimaansaattamislain voimaantulosta ja 4 § asetuksen voimaantulosäännöksen.

Edellä olevan perusteella esitetään, että valtioneuvosto antaisi asetukset kansainväliseen siviili-ilmailuun liittyvien laittomien tekojen ehkäisemisestä tehdystä yleissopimuksesta, ilma-alusten laittoman haltuunoton ehkäisemisestä tehtyä yleissopimusta täydentävästä pöytäkirjasta ja rikoksista ja eräistä muista teoista ilma-aluksissa tehdyn yleissopimuksen muuttamisesta tehdystä pöytäkirjasta. Lait ja asetukset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.8.2021, jolloin myös sopimukset tulevat Suomen osalta voimaan.